

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/3904

Sayı : B.13.SGB.0.11.00.00-610 1594
Konu : Yazılı Soru Önergesi

15 Temmuz 2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 16/06/2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-6963/14719 sayılı yazınız.

Adana Milletvekili Yılmaz TANKUT'a ait 7/3904 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

EK : 1 yazı

ADANA MİLLETVEKİLİ YILMAZ TANKUT'A AİT 7/3904 ESAS NO'LU
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

Sosyal güvenlik kurumlarınca aynı risklere karşı sağlanan yardımlarda norm ve standart birliğinin sağlanması amacıyla hazırlanan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun bazı maddelerinin Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi nedeniyle iptal kararları da dikkate alınarak hazırlanan 5754 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 08/05/2008 tarihli ve 26870 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

5510 sayılı Kanunla sosyal sigorta ve genel sağlık sigortasına ilişkin hak ve yükümlülükler yeniden düzenlenmiş, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olacaklar için ise yaşlılık aylığına hak kazanmak için aranan prim ödeme gün sayısı ve yaş şartları değiştirilmiş, mevcut sigortalıların kazanılmış hakları ise geçici düzenlemelerle korunmuştur.

Diğer taraftan, gerek 506 sayılı gerekse 5510 sayılı Kanunda sigortalı olarak çalışmaya başlanılacak asgari bir yaş sınırı bulunmamakla birlikte, sigortalı sayılabilmenin ön koşulu iş ilişkisinin hizmet akdine dayanması ve hizmet akdinin çalıştırana yüklediği edimin işverene ait işyerinde görülmesi, diğer bir ifadeyle çalışmanın fiili olarak yerine getirilmiş olmasına bağlıdır.

Bu çerçevede;

- Kurum sigortalılarına ait tescil kütüklerinde sigortalıların ana ve babalarının meslek unvanlarına ilişkin herhangi bir kayıt bulunmamaktadır.

- Küçük yaşta çocuklar da dahil yapılan her türlü bildirimlere konu çalışmaların hizmet akdine istinaden fiili olarak yapıp yapılmadığı yönünde araştırma yetkisi her zaman için Kuruma ait olduğundan, bu şekilde bildirim yapılan çalışmaların araştırılması neticesinde fiili bir çalışmaya dayanmayan hizmetler iptal edilmektedir. Dolayısıyla, bu durum sadece çocuk sigortalılara mahsus bir uygulama değildir.

- Çalışma ilişkilerinin düzenlendiği 4857 sayılı İş Kanununun çalışma yaşı ve çocukların çalıştırılmalarına yönelik;

71 inci maddesinde, onbeş yaşını doldurmamış çocukların çalıştırılmasının yasak olduğu, ancak, ondört yaşını doldurmuş ve ilköğretimi tamamlamış olan çocukların, bedensel, zihinsel ve ahlaki gelişmelerine ve eğitime devam edenlerin okullarına devamına engel olmayacak hafif işlerde çalıştırılabileceği, çocuk ve genç işçilerin işe yerleştirilmelerinde ve çalıştırılabilecekleri işlerde güvenlik, sağlık, bedensel, zihinsel ve psikolojik gelişmeleri, kişisel yatkınlık ve yeteneklerinin dikkate alınacağı, çocuğun gördüğü işin onun okula gitmesine, mesleki eğitiminin devamına engel olamayacağı, derslerini düzenli bir şekilde izlemesine zarar veremeyeceği,

87 nci maddesinde, ondört yaşından onsekiz yaşına kadar (onsekiz dahil) çocuk ve genç işçilerin işe alınmalarından önce işyeri hekimi, işçi sağlığı dispanserleri, bunların bulunmadığı yerlerde sırası ile en yakın Sosyal Sigortalar Kurumu, sağlık ocağı, hükümet veya belediye hekimlerine muayene ettirilerek işin niteliğine ve şartlarına göre vücut yapılarının dayanıklı olduğunun raporla belirtilmesi ve bunların onsekiz yaşını dolduruncaya kadar altı ayda bir defa aynı şekilde doktor muayenesinden geçirilerek bu işte çalışmaya devamlarına bir sakınca olup olmadığının kontrol ettirilmesi ve bütün bu raporların işyerinde saklanarak yetkili memurların isteği üzerine kendilerine gösterilmesinin zorunlu olduğu.

104 üncü maddesinde ise çalıştırma yaşı ve çocukları çalıştırma yasağı başlıklı 71 inci madde hükmüne aykırı hareket eden işveren veya işveren vekiline 904,00.-YTL, 87 nci madde gereğince çocuklara doktor raporu almayan işveren veya işveren vekiline bu durumdaki her bir çocuk için 179,00.-YTL para cezası verileceği,

öngörülmüş olup, belirtilen yaşların altında sigortalı çalıştıran işverenlere idari para cezası yaptırımı bulunmakta olup, ayrıca, gerçek çalışmaya dayanmayan bildirimler de iptal edilmektedir.

2005 yılından itibaren hareketli üçer aylık dönem ortalamaları esas alınmak kaydıyla aylık olarak yayınlanmakta olan TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketleri, kavramsal düzeyde belli kriterler esas alınarak hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Anketlerde, tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde "belirli bir yaş üzerindeki nüfus", işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dahil olmayanlar.

Kavramsal bir analize girmek gerekirse, çalışma çağındaki nüfus, işgücü ile işgücüne dahil olmayanların toplamından; işgücü ise, istihdam edilenlerle işsizlerin toplamından oluşmaktadır. İstatistiklere temel olan oranlar, "kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus" üzerinden değerlendirilmektedir. Buna göre;

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan sivil nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfusu,

İşgücüne Katılma Oranı: İşgücünün, "kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki" oranıdır.

İstihdam: İşbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dahil olan ve yine "kurumsal olmayan çalışma çağındaki" nüfusu ifade eder.

Görüldüğü gibi, işgücü istatistikleri, kurumsal olmayan "çalışma çağındaki nüfus" üzerinden oluşturulmaktadır. Bu ise, örneklem olarak seçilen hanehalklarında yaşayan "15 ve daha yukarı yaştaki nüfusa" tekabül etmektedir.

Şu halde, 15 yaş altı gruba dahil olanlar TÜİK istatistiklerinde işgücü ya da istihdam oranları açısından dikkate alınmadığından, belirtilen dönem içerisinde 0-15 yaş grubunda sigortalı sayısı artmış olsa dahi, bunun, TÜİK istatistiklerine yansımaları söz konusu değildir.

2008 yılının söz konusu uygulama dönemini kapsayan istatistikleri de, TÜİK'in daha önce hazırladığı yöntemle hazırlanmış ve kamuoyuna duyurulmuştur. İşsiz sayısında ya da diğer istatistiksel oranlarda belirtilen uygulamadan kaynaklı herhangi değişiklik olmamıştır.

